

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-1

Brno 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada Editorial board	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Azu design, s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Fotografie na obálce	Hlinsko – Kouty I. Oboustranně plošně retušovány hrot se čtyřmi přiloženými uštěpy (obr. 3, str. 23).
Cover Photography	Hlinsko – Kouty I. Bifacial point with four refitted flakes (Fig. 3, Pg. 23).
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design, s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

REBEŠOVICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Příčky“. Doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

*Lokalizace: v linii mezi body S-JTSK Y -596343
X= -1169910, Y=-596369 X= -1169594.*

Od března do října 2017 probíhala na katastrech obcí Rajhradice, Rebešovice a Chrlice rekonstrukce plynovodního přivaděče. V rámci této liniové stavby byly na hranicích katastrů obcí Rebešovic a Chrlice (trať Příčky) zachyceny četné sídlištní aktivity z mladší/pozdní doby bronzové (viz lokalita Rebešovice v kapitole Doba bronzová), doby laténské (viz lokalita Rebešovice v oddílu Doba železná) a doby římské. Sledovaná lokalita se nachází na mírném návrší mezi Dvorským potokem a přítokem Ivanovického potoka na hranici s katastrem obce Chrlice. Při původní pokládce plynovodního potrubí v 50. letech 20. století zde byly zjištěny nálezy z doby bronzové a halštatu.

Liniový výkop až 4 m široký a 2 m hluboký probíhal v celé své délce v původním výkopu z 50. let, byl však cca o 1 m na každé straně rozšířen. V úseku dlouhém cca 500 m bylo možné na vzniklém profilu identifikovat až 1 m mocnou kulturní vrstvu/půdní horizont obsahující velké množství střepů z mladší/pozdní doby bronzové, doby laténské a římské. Nálezy z doby římské byly vyzvednuty také přímo ze zahloubených situací, které byly situovány především do velmi mírného svahu svažujícího se k severu v samém závěru výkopu. Bohatě na archeologický materiál byly především objekty 526 a 527, zahloubené chaty (obr. 11). Zjištěné situace doplňují informace získané v 50. letech 20. století a dokládají bohaté polykulturní osídlení lokality.

Richard Bíško, Ivan Čížmář

Obr. 11. Rebešovice. Objekt 527 (zahloubená chata z doby římské).

Fig. 11. Rebešovice. Feature No. 527 (hut of the Roman period).

Resumé

Rebešovice (Rebešovice Cadastre, Brno-venkov District), “Příčky”. During the archaeological rescue research the Roman period settlement was excavated.

ROUSÍNOV (K. Ú. ROUSÍNOV U VYŠKOVA, OKR. VYŠKOV)

Slavkovská ulice. Doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalizace: okolí bodu Y: 578358.83, X: 1162393.42.

Na polykulturní lokalitě (viz také oddíly Neolit, Eneolit, Doba železná) jsme částečně odkryli i 3 keramické pece. Jednalo se o pece s vypalovací komorou a předpecní jámou spojené tahovým kanálem. Vypalovací jáma byla částečně zaplněná zlomky tvrdě vypálené mazanice – pravděpodobně šlo o zbytek roštu. Pece postavené na okraji sídelní plochy jsou součástí germánského sídliště prozkoumaného z větší části v roce 2012.

Blanka Mikulková

Resumé

Rousínov (Kat. Rousínov u Vyškova, Bez. Vyškov), Slavkovská Straže. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettunggrabung.

SLAVKOV (K. Ú. SLAVKOV U OPAVY, OKR. OPAVA)

Ulice Záhumenní, parcely č. 551/1, 551/3, 552/1 a 552/2. Doba římská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum vyvolaný výstavbou rodinných domků a příjezdové komunikace na severozápadním okraji obce odhalil doposud neznámou pravěkou sídlištní lokalitu. Ta byla situována na temeni výrazného návrší klonícího se k jihu. Při strojní skrývce byly na úrovni podloží registrovány zahloubené objekty, z nichž jeden představoval pozůstatek chaty, ve zbylých případech se jednalo o mělce zahloubené jamy či relikty kúlových jamek, které netvořily žádnou viditelnou či uzavřenou stavební jednotku. Z výplní objektů pochází hrubě modelovaná keramika postrádající znaky, jež by dopomohly k bližšímu chronologickému zařazení na bázi starší, mladší či pozdní doby římské.

Soňa Králová, Jiří Juchelka

Resumé

Slavkov (Kat. Slavkov u Opavy, Bez. Opava), Záhumenní Straße, Parz. Nr. 551/1, 551/3 und 552/2. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

STARÝ PETŘÍN (K. Ú. JAZOVICE, OKR. ZNOJMO)

„Nad přehradou“. Doba římská. Vědro. Náhodný nález, záchranný výzkum.

Koncem října roku 2017 nám byl p. Čermákem oznámen detektorový nález „nějakého“ kotle. Po dohodě s nálezci byl předmět ponechán v původní nálezové situaci a opětovně zasypán. Rychlý záchranný výzkum byl proveden pracovníky muzea 4. 11. 2017. Po příjezdu na lokalitu bylo místo nálezu začištěno a vytýčena sonda o velikosti 120 × 90 cm. Na začištěném povrchu se nám vyrýsoval původní výkop provedený detektoraři. Ten měl kruhový půdorys o průměru zhruba 50 cm. Vše bylo fotograficky zdokumentováno. Po prvotní dokumentaci jsme přistoupili k odstranění lesní hrabanky v celé ploše vytýčené sondy. Následně byl vybrán zásep výše zmíněného amatérského výkopu, v němž se nacházelo mírně šikmo dnem vzhůru uložené bronzové vědro. V celé ploše sondy se nacházelo podloží bez zjevných známek dalšího zahloubeného objektu.

Nalezený předmět bychom mohli označit jako bronzové soudkovité östlanské vědro s železným kováním (prutem) pod okrajem, na kterém je zavěšeno ucho kruhového průřezu zakončené kuželovitými knoflíky. Typologicky bychom ho mohli označit jako typ Eggers 40/42 (za určení tímto děkuji PhDr. J. Jílkovi, Ph.D. z Východočeského muzea v Pardubicích). Zajímavostí jsou na první pohled patrné několikanásobné reparace vědra, zejména v oblasti dna. Opravy a značné potlučení nádoby, by mohlo svědčit o delším užívání nálezu.

Ve vzdálenosti tří metrů od místa nálezu vědra se téměř na povrchu nacházel další předmět z doby římské, a to menší zdobené bronzové ucho, na němž se dochovalo jedno zdobené atašé.

Popisované vědro, nám spolu s nepublikovaným nálezem římské stříbrné mince s vyobrazením císaře Gordiána III ze sedm kilometrů vzdáleného Onšova rozšiřují povědomí o germánském osídlení daného regionu v době římské.

David Rožnovský

Resumé

Starý Petřín (Kat. Jazovice, Bez. Znojmo), „Nad přehradou“. Römische Kaiserzeit. Einzelfunde, Rettungsgrabung. Nach der Meldung eines Zufallsfundes von einem Metallgegenstand wurde eine schnelle Rettungsgrabung durchgeführt. Dabei wurde ein bronzener fäßchenförmiger Östlandeimer mit Eisenbeschlag unter dem Rand gefunden, an dem ein mit einem kegelförmigen Knopf abgeschlossener und im Querschnitt runder Henkel aufgehängt wird. Typologisch könnte er als Typ Eggers 40/42 bezeichnet werden.

TVRDONICE (OKR. BŘECLAV)

„Pole od Týnecka“. Mladší/pozdní doba římská. Sídliště (?) Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Regionální muzeum v Mikulově, př. č. 01/13.

Lokalizace: okolí bodu Y=577014 X=1210221 (S-J-TSK).

Již v roce 2012 provedlo Regionální muzeum v Mikulově záchranný výzkum předcházející stavbě plynovodu v trati „Pole od Týnecka“, kdy bylo zkoumáno sídliště ze starší doby bronzové a z doby laténské (Trampota 2013). Výzkum zde navázal na dřívější archeologické záchranné akce (Ondráček 1967; Unger 1973; 1975) v přilehlé bývalé pískovně.

V objektu 520, který obsahoval kumulaci věteřovské keramiky byl zájem na získání radiokarbonového data ze zvířecí kosti. Objekt byl však jen mělce zahloubený (cca 10 cm) do jílovitého podloží a většina kumulace keramiky byla uložena v podorniční vrstvě (mocnost cca 60 cm). Z ní byly v širším okolí objektu získávány smíchané nálezy ze starší doby bronzové i z laténu, patrně se tedy jednalo o sediment vzniklý splachem (přesná lokalizace objektu viz Kaňáková, Trampota 2016, obr. 3). Naměřené radiokarbonové datum z fragmentu zvířecí kosti velkého savce z tohoto objektu činí 1780 ±30 BP (číslo vzorku Poz-57441), což vzhledem k plateau na kalibrační křivce IntCal 13 (Reimer *et al.* 2013) po kalibraci odpovídá širšímu časovému období: mladší nebo pozdní době římské (obr. 12). Při zohlednění 68% pravděpodobnosti odpovídá kalibrované datum buď časovému intervalu 216–262 calAD, nebo 277–328 calAD.

Po získání radiokarbonového data bylo při revizi keramické náplně z výzkumu objeveno celkem 34 keramických fragmentů, které odpovídají době římské. Největší fragmenty byly nalezeny na povrchu po provedení skrývky ornice. Jedná se o fragment místní produkce zdobený vlnicí a vodorovnými, kolmými a šikmými svazky rýh (obr. 13: 1) a dva fragmenty římskoprovinciální keramiky ze dna nádoby točené